

ЗМІСТ

Вступ	3
Глава 1. Екологія як наука і практика.....	5
1.1. Що таке екологія.....	5
1.1.1. Еволюція поняття “екологія”	5
1.1.2. Екологія як наука	8
1.1.3. Практичне значення екології.....	21
1.2. Хто такий еколог.....	24
1.2.1. Що повинен знати і вміти професійний еколог.....	24
1.2.2. Що повинен уміти з екології галузевий фахівець	31
1.2.3. Що повинен знати з екології кожен.....	33
1.3. Як вивчати екологію.....	35
1.3.1. Особливості підготовки професійного еколога.....	35
1.3.2. Як навчати екології галузевого фахівця.....	42
1.3.3. Як навчати екології кожного.....	43
Глава 2. Природне середовище	45
2.1. Основні принципи	45
2.1.1. Природна речовина	45
2.1.2. Природні процеси.....	55
2.1.3. Природні системи.....	62
2.2. Локальні природні екосистеми.....	71
2.2.1. Типи локальних природних екосистем	71
2.2.2. Зв’язки локальної екосистеми і характеристики складових	73
2.3. Регіональні природні екосистеми.....	79
2.3.1. Типи регіональних природних екосистем.....	79
2.3.2. Чорноморська басейнова екосистема	81
2.3.3. Дніпровська басейнова екосистема	87

2.3.4. Євразійська степова екосистема	90
2.4. Глобальні природні екосистеми	94
2.4.1. Типи глобальних екосистем	94
2.4.2. Зовнішні зв'язки глобальних екосистем	97
2.4.3. Планетарна і біосферна екосистеми	103
2.4.4. Наземна природна глобальна екосистема	109
2.4.5. Водна природна глобальна екосистема	111
Глава 3. Природа і людина	116
3.1. Еволюція взаємовідносин між людиною і природою	116
3.2. Позитивний вплив людини на природу	120
3.2.1. Заповідний напрямок	121
3.2.2. Національна екологічна мережа України	123
3.2.3. Господарський напрямок	128
3.2.4. Рекреаційний і декоративний напрямки	130
3.3. Негативний вплив людини на природу	131
3.3.1. Загальна характеристика впливу	131
3.3.2. Особливості промислового впливу	136
3.3.3. Особливості впливу аграрного виробництва	146
3.3.4. Особливості впливу комунального господарства	150
3.3.5. Особливості впливу транспорту	154
3.4. Оцінка антропогенної діяльності	158
3.5. Екологічні природно-штучні системи	164
Глава 4. Сучасний стан оточуючого людину середовища	170
4.1. Прояви екологічного неблагополуччя	170
4.1.1. Динаміка погіршення стану довкілля	170
4.1.2. Проблема глобального потепління	175
4.1.3. Проблема кислотності опадів	179
4.1.4. Проблема руйнування озонового шару	182
4.1.5. Проблема радіаційного забруднення природного середовища	184

4.1.6. Стан довкілля і здоров'я людини.....	189
4.2. Причини екологічного неблагополуччя.....	193
4.2.1. Демографічна ситуація	194
4.2.2. Недосконалість виробничих технологій	196
4.2.3. Недостатній рівень екологічної освіти і культури людей.....	203
4.2.4. Споживацька психологія людини і суспільства	206
4.2.5. Оцінка впливових факторів.....	207
Глава 5. Природа і людське суспільство	209
5.1. Соціальна екологія.....	209
5.1.1. Зміст і завдання соціоекології.....	209
5.1.2. Соціоекологічні системи	212
5.2. Екологічне право.....	219
5.2.1. Методологічні основи екологічного права	219
5.2.2. Міжнародні і міждержавні правові екологічні документи	221
5.2.3. Державні природоохоронні документи.....	227
5.2.4. Відповідальність за екологічне правопорушення	237
5.3. Управління природокористуванням.....	238
5.3.1. Органи управління природокористуванням	238
5.3.2. Методи управління природокористуванням.....	242
5.3.3. Екологічна експертиза	248
Глава 6. Екологія і сталий розвиток людства.....	250
6.1. Концепція сталого розвитку	250
6.2. Економіка, люди, природа	253
6.3. Екологічний ризик	257
6.4. Екологічні закони	259
6.5. Екологічна політика	269
6.6. Екологічна Конституція Землі.....	274
Література.....	276
Словник термінів	281